

JOUKKOJULKAISU

KUULO- NÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

N:o 3/1976



Sokeain Keskusliiton Offsetpaino
Helsinki 1976

ISSN 0355-5631

KUULO- NÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

N:o 3/76

2. vuosikerta

Julkaisija

Sokeain Keskusliitto ry

Päätoimittaja

Kaija Salekari

Toimituksen osoite

Sokeain Keskusliitto ry

Mäkelänkatu 52 A

00510 Helsinki 51

Puh. 90/718622

S i s ä l l y s

Pohjoismainen kuurosokeiden
konferenssi Tanskassa 1- 5

Kuurosokeiden kurssilla
Torniossa 5- 8

Kurssi Huttulassa 8- 9

Tunturiretki10-18

Uutiskierros18-27

Kunnallisvaalit	28-30
Hallitus vaihtui	30-32
Kelan eläkkeet nousevat	32-33
Syksyn säilykkeitä ja ome- navihjeitä	33-39
Muistelmia metsänarvionat- koilta 1954-55	39-42
Viittomakieli kunniaan	43
Humaltuneet lentomatkustajat vaarana lentoturvallisuudel- le	44-46
Montrealin olympiakisat	46-47
Henkilökohtaista	47-48
Hyvät lukijat	48

POHJOISMAINEN KUUROSOKEIDEN KONFE- RENSSI TANSKASSA

Tänä vuonna oli tanskalaisten vuoro järjestää pohjoismainen konferenssi. Konferenssi pidettiin Skodsborgissa 13.-16. syyskuuta. Skodsborg sijaitsee Kööpenhaminan lähellä meren rannalla. Se on kaunis kylpyläkaupunki. Kesäisin siellä on aika vilkasta, mutta näin syksyllä kylpylävieraat ovat jo lähteneet ja paikka on hyvin rauhallinen. Siellä on ihastuttavia pieniä täysihoitoloita, kauniita puistoja ja loistohuviloita.

Suomen edustajat Tanskassa olivat Olavi Eira, Ulla Kiikka ja Kaija Sa-
lekari. Konferenssin aikana käsitel-
tiin paljon mielenkiintoisia asioita.

Kuurosokeiden kepeistä käytiin vilkasta keskustelua. Sen väreistä ei oltu yksimielisiä. Ruotsalaisella Allan Bernvingillä oli mukanaan kaksi mallia, molemmat olivat mustavalkoisia. Muutamat olivat sitä mieltä, että esim. punavalkoinen keppi näkyisi paremmin. Allan kertoi keskustelleensa paljon autoilijoiden kanssa kepin väreistä. Useimpien mielestä mustavalkoinen keppi näkyy parhaiten. Keppiasiaa kehitellään vielä, ennenkuin siitä tehdään mitään päätöstä.

Kuurosokeiden tulkki- ja opaspalvelun järjestämisestä keskusteltiin myös konferenssin aikana. Kuulimme, että Ruotsissa järjestetään lyhyitä kursseja, joilla koulutetaan kuuro-

sokeiden tulkkeja.

Eräs tärkeä ja mielenkiintoinen asia oli kuurosokeiden vapaa-ajanviettomahdollisuudet ja niiden kehittäminen. Kaikki toivoivat, että yhteisiä tapaamisia ja varsinkin liikunnanmahdollisuuksia voitaisiin lisätä. Tanskassa tämä asia on melko helppo järjestää, koska Tanska on pieni maa ja matkat ovat lyhyitä. Meillä Suomessa matkat ovat pitkät ja tulevat kalliiksi. Se asettaa paljon rajoituksia tällaiselle toiminnalle. Yhteisesti toivottiin myös pohjoismaisen yhteistyön lisäämistä. Viime keväänähän Ruotsissa oli ensimmäistä kertaa pohjoismaisen nuorten leiri. Nyt kaikki toivoivat, että se voitaisiin järjestää joka vuosi. Yri-

tämme juuri tutkia, mitä mahdollisuuksia meillä olisi järjestää se ensi keväänä Suomessa.

Konferenssin aikana keskusteltiin myös Islannin osallistumisesta pohjoismaiseen yhteistyöhön. Islantihan kuuluu myös pohjoismaihin ja olisi toivottavaa, että se voisi lähettää edustajansa konferenssiin. Matkat Islannista tulevat kuitenkin kalliiksi muihin pohjoismaihin. Islanti tarvitsisi muiden maiden taloudellista tukea voidakseen osallistua yhteistyöhön. Asiasta ei vielä tehty mitään päätöstä.

Ensi kerralla on Ruotsin vuoro järjestää pohjoismaisen konferenssi. Se päätettiin pitää vasta v. 1978, siis kahden vuoden kuluttua.

Ensi vuonna on kuurosokeiden maailmankonferenssi Yhdysvalloissa.

Kaikki pohjoismaiset ystävämme pyysivät välittämään lämpimät terveisensä teille kaikille. Toivottavasti yhteistyömme jatkuu.

Kaija Salekari

KUUROSOKEIDEN KURSSILLA TORNIOSSA
30.5.-5.6.1976

Tultiin Peräpohjolaan tänne kesään yöttömään joss' on murre erilainen kaiketinkin suomalainen. Hoota täällä viljelhään ei jokapaikhaan kuitenkaan hoota sovi pannakhaan.

Vieras sitei ollenkhaan
koskhaan opi puhumaan.

Tänne tultiin joukolla
uutta aina oppimahan
sekä vanhaa kertaamahan
kuntoamme kohentamaan
toisiamme tapaamahan.

Kuitenkaan ei kurssi rullaa,
ellei ole vetäjiä.
Nepä tuli Helsingistä
työhönsä perin topakat.

Sitten tuli Turkulaiset,
sekä Ossi Raumasta.
Tuli tytöt Muoniosta,
saapui Anne Pellosta.
Loput sitten tulimme
sieltä, täältä, väliltä.

Opintie on vaivalloinen
A:sta kun sen aloittaa.
Syytteleimme sormiamme,
joita ei saa taipumaan.
Ärrän mutkat, äksät, ähvät,
- voi, voi kun on vaikeaa.

Vieläkin on vaikeampaa
viittomalla opetella
julkituomaan juttujansa.
Vaikea on opinahjo,
kuni veljein seitsemän,
joille puustaimia päähän
kepin kera iskettiin.

Ulkomaillakin me käytiin
komeasti piilillä.
Ylitettiin rajapaalit,
kun ei niit' ois' ollutkaan.
Juotiin siellä Ruottin kahvit,

tuliaisat ostettiin.

Oli kumma! - kielitaito
Meill' ei ollut esteenä.
Kelpas siellä suomen kieli,
kuten suomen markatkin.

Paljon muuta touhuttiin,
askarreltiin, saunottiin.
Ryhmässä myös keskusteltiin,
asioita pohdittiin.
Kesken loppui kurssi meiltä,
pian viikko vilahti,
eessämme on eron hetki, siis
Kiittäen ja tapaamiin!

"Opas"

KURSSI HUTTULASSA

Yksi kesän kursseista kuulo-näkö-
vammaisille pidettiin lomakoti Kou-

lurannassa Keuruulla 19.-24. heinä-
kuuta. Kurssin vetäjänä toimi Kaija
Salekari. Viikko Koulurannassa oli
kaikin puolin erittäin onnistunut.
Paikka sopii hyvin tällaisten kurs-
sien järjestämiseen. Uimme ja sau-
noimme, kävelimme ja hölkkäsimme.
Mutta opiskeluakaan ei unohdettu.
Saimme opetusta viittomakielellä,
sormiaakkosissa, pistekirjoitukses-
sa, keppitekniikassa ja askartelus-
sa, kukin tarpeittensa ja halujensa
mukaan. Päivät päätimme yhteisillä
illanvietoilla vapaan ohjelman mer-
keissä. Parhaat terveiset mukana ol-
leille.

L.H.

TUNTURIRETKI

"Kun oon aina ollut kovin herkkäuskoinen, niin uskoin, että tääkin ois vain retki pikkuinen tuonne mentäis tunturiin mi eessä häämöittää, aivan lähellä ois määrämpää."

Näissä tunnelmissa alkoi Kaijan kanssa suunniteltu viikon kestävä ruskaretki Lappiin. Matka alkoi Helsingistä Karjalatalolta 5.9.-76 aamulla. Matka tehtiin linja-autolla ja perillä Ylläsjärvellä, Karjalaliiton majalla olimme puolenyön aikaan.

Helsingistä lähti mukaan tälle kuurosokeiden ruskaretkelle Kaijan ja minun lisäksi Arja, Ahti ja Irma. Lahdesta tuli Matti ja Jyväskyläs-tä Anja, Liisa, Olavi ja Seppo.

Matkan aikana oli ruoka- ja kahvitaukoja ja tarpeen mukaan hetkiä, jolloin sai käydä metsässä, miehet tien vasemmalla puolella, naiset tien oikealla puolella.

Matkan aikana toiset retkeläiset ihmettelivät kovasti sitä, että kuurosokeat lähtevät tällaiselle matkalle Lappiin.

Perillä Ylläsmajalla saimme iltakahvit ja sen jälkeen nukutti hyvin. Seuraavan aamuna oli aikainen herätys ja sitä seurasi aamu-uinti. Majalla on sauna ja uima-allas alakerrassa. Uimaan voi mennä joka aamu ja ilta. Aamupalan jälkeen lähdimme vaeltamaan kohti Yllästunturia(tunturi=Lapin vuori). Matkalla opeteltiin tuntemaan Lapin kasvil-

lisuutta: riekonmarja, vaivaiskoi-
vu, Lapinvuokko, kaarne, jäkälä,
luppo.

Ensimmäisenä vaelluspäivänä tapah-
tui myöskin kastaminen. Tunturipu-
ron vierellä jokainen sai ensin juo-
da raikasta ja kylmää lähdevettä.
Sen jälkeen hänen päähänsä kaadet-
tiin tätä kylmää lähdevettä ja hä-
net kastettiin Lapinkävijäksi.

Matka jatkettiin rinnettä ylöspäin
puurajan yläpuolelle. Silloin yllät-
ti sade ja meidän piti palata takai-
sin. Teimme alhaalla nuotion ja nau-
timme sen lämmössä voileipiä ja tee-
tä. Nuotion sammuttajat meillä oli
omasta takaa, pojat osasivat sen
taidon.

Hiukan väsyneinä, mutta tyytyväisi-

nä palasimme majalle. Siellä oli oh-
jelmassa sauna, uinti, ruokailu, il-
takahvi ja sen jälkeen tanssia. Toi-
setkin retkeläiset uskaltautuivat
hakemaan tyttöjämme ja poikiamme
tanssimaan. He ihmettelivät, kuinka
hyvin tanssiminen sujuu, vaikka mu-
siikkia ei kuulekaan.

Seuraavana päivänä eli tiistaina kä-
vimme linja-automatkalla katsomassa
Lapinhelvettiä. Lapinhelvetti on sy-
vä, lähdepohjainen järvi. Sen syvyyt-
tä ei kukaan ole voinut mitata. Kol-
me suopunkia ei ole riittänyt sen
syvyyden mittaamiseen. (Suopunki =
24 metriä pitkä köysi, jonka toises-
sa päässä silmukka. Köyttä taitavas-
ti heittämällä saadaan kiinni poro.)
Tämän järven yli on moni yrittänyt

uida. Jokainen on hävinnyt (=hukunut) keskellä järveä. Tästä järvi on saanut nimensä.

Keskiviikko oli retken raskain päivä. Silloin kiipesimme Yllästunturin huipulle. Yllästunturi on yli 700 metriä korkea, yläosa on vaikeakulkuista rakkaa (=erikokoisia teräväreunaisia kiviä).

Apuna meillä oli köysi. Köydessä oli jokaisella lenkki, josta pitää kiinni. Ensimmäisenä ja viimeisenä kulkeva veti köyden tiukalle, näin sai jokainen tukea köydestä toisella kädellä ja toisessa kädessä oli keppi. Nousu oli hidasta, mutta kaikki jaksoivat hyvin.

Nousun aikana tulivat mieleen erään laulun sanat:

"Mietin mielessäni rinteessä kun läähätin, hullu kaiken kokee, viisas pääsee vähemmälläkin, vaan kun toisten lapinhulluin kiipeävän näin mä kiipesin myös ylöspäin.

Nouse, nouse reippahasti, kestä vielä hetki, hei älä jää nouse, nouse reippahasti, vasta laella saat levähtää.

Viimein sentään tavoitimme laen korkean ja mykistyimme aivan eessä näyn valtavan.

Läpi siniautereen jos minne katsoinkin näin tuntureita aina vaan."

Niin mekin saavuimme huipulle. Jokainen oli jaksanut nousta tuon vaikean rinteeseen, jota eivät kaikki näkevätkään uskaltaudu kiipeämään. Väsytti hiukan, mutta lämmin juoma ja

suklaa palautti voimia. Huipulla kävi kova tuuli, oli kylmä. Otimme valokuvia ja ihailimme maisemia. Pian piti lähteä taivaltamaan alas. Kävelimme tietä myöten alas vajaan tunnin. Ylösnousemiseen oli kulu-
nut aikaa viisi tuntia.

Tämän raskaan päiväretken jälkeen oli illalla ravintolaan meno. Siellä jakesettiin tanssia yli puolen yön.

Loppuviikolla kävimme Luosujoen rannalla olevalla kämpällä. Siellä paistoimme makkaraa. Olavi on kotoisin Lapista Enontekiöltä. Hän osasi kertoa paljon Lapista ja poroista.

Viikko oli täynnä ohjelmaa. Joka päivä kävelimme noin 10 km, joskus

yli. Joka aamu ja ilta oli uiminen. Joka ilta laulettiin ja tanssittiin. Vähitellen tulimme tutuiksi toisten retkeläisten kanssa, eikä kukaan ihmetellyt, miksi olimme siellä. Monet sen sijaan ihailivat ryhmämme hyvää kuntoa, kun jaksoimme vaeltaa niin paljon. Sää oli koko ajan hyvä. Vällillä satoi vain vähän vettä, lunta tai rakeita. Vasta viimeisenä päivänä satoi vettä koko päivän. Silloin ei harmittanut yhtään, se oli kuitenkin matkapäivä takaisin etelään.

Kaikki tällä matkalla mukana olleet olivat hyviä kulkijoita. Uskon, että matkasta jokainen nautti. Ruska Lapissa oli tänä vuonna hyvä, pakasta oli, jopa yli 10 astetta vie-

lä aamulla.

Tulomatkalla moni kertoi, että haluaa ensi vuonna uudelleen ruska-retkelle.

Miten laulussa sanotaankaan:

Älä katso tuntureita, jos on mieles heikko

ikuisiksi ajoiksi sun lumoo Lapin peikko.

Lapin peikon lumoama

Eeva-Liisa

UUTISKIERROS

Ruotsissa pidettiin valtiopäivävaalit (vastaavat meidän eduskuntavaaleja) syyskuussa. Porvaripuolueet saivat voiton ja enemmistön uusille valtiopäiville. Sosiaalidemokraatit ovat olleet johdossa vli 44 vuotta.

Lokakuun 4. päivänä ensimmäistä kertaa kokoontuvilla uusilla valtiopäivillä porvaripuolueilla on 180 edustajaa ja vasemmistopuolueilla 169 edustajaa. Äänestysprosentti Ruotsin vaaleissa oli harvinaisen korkea, 90,1.

Länsi-Saksassa pidettiin liittopäivävaalit lokakuun 3. päivänä. Saksan liittotasavallan nykyiset hallituspuolueet sosiaalidemokraatit ja vapaat demokraatit saivat yhteensä 252 paikkaa. Oppositiossa oleva kristillisdemokraattinen puolue sai 244 paikkaa liittovaltiopäiville.

Elo-syyskuun aikana maapalloa koetelivat monet tuhoiset maanjäristykset. Kiinassa koettiin useita järis-

tyksiä, jotka aiheuttivat suunnatonta tuhoa. Järistysten keskus oli miljoonakaupunki Tangshanin läheisyydessä. Myös Tangshanista 130 km päässä olevaa Pekingiä järistys koetteli. Kuolonuhrien lukumäärää ei tiedetä, arviot vaihtelevat kymmenistä tuhansista lähemmäs miljoonaa. Järistys aiheutti valtavia taloudellisia tuhoja, koska järistysalueella oli paljon teollisuutta ja myös laajoja maanviljelysalueita. Myös Filippiineillä oli useita järistystyksiä, jotka aiheuttivat lukuisien ihmisten kuoleman ja suunnattomia taloudellisia vahinkoja. Pohjois-Italiassa koettiin syyskuun aikana useita tuhoisia järistystyksiä. Kymmenet tuhannet ihmiset menetti-

vät kotinsa järistysten aikana. Kuolonuhrien määrän arvioidaan noussevan yli 1000.

Kiinan kommunistisen puolueen puheenjohtaja Mao Tsetung kuoli 9. päivänä syyskuuta 82 vuoden ikäisenä. Maailman johtajat tervehtivät Mao Tsetungia "vuosisadan viimeisenä jättiläisenä" ja lähettivät surunvalittelujaan hänen kuolemansa takia Pekingin johtajille.

Kostamus-radan Suomen osuus valmis. Helmikuussa 1974 aloitettiin Kostamus-radan Suomen puoleisen osuuden rakentaminen. Se on työllistänyt keskimäärin 400-600 työntekijää ja tullut maksamaan noin 194 miljoonaa markkaa. Nyt radan Suomen puoleinen

osuus on valmis.

Kymmenien asuntomurtojen kopla

(=ryhmä) jäi kiinni Helsingissä. Neljä vankilaan palaamatta jäänyttä lomakarkuria oli tehnyt yli 30 asuntomurtoa Etelä-Suomessa. Koplan jäsenet olivat soitelleet ovikelloja ja ellei kukaan tullut avaamaan, he murtautuivat sisälle. Asunnoista vietiin mm. väritelevisioita, stereolaitteita, pöytähopeita ja pankkikirjoja.

Keskiolut kielto voimaan Utsjoella

Lokakuun alusta lähtien on Utsjoen kunnan alueella keskioluen myyminen baareissa ja kaupoissa kielletty. Utsjoki on ensimmäinen kunta Lapin läänissä, joka ryhtyy rajoittamaan

keskioluen myyntiä.

Maksamattomien verojen määrä lisääntyy jatkuvasti. Kesäkuun loppuun mennessä maksamattomia veroja oli kertynyt jo 1700 miljoonaa markkaa.

Kuluttajahinnat ovat tänä vuonna

nousseet jo 9,2 %. Eniten ovat tänä vuonna kallistuneet syöminen ja liikkuminen.

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että hinnat nousevat tänä vuonna 14,5 prosenttia. Viime vuonna hinnat nousivat 18 prosenttia.

Viime vuonna maailmassa myytiin aseita 80 miljardin markan arvosta. Suurinta osaa maailman asekaupasta hallitsee Yhdysvallat, toisella si-

jalla on Neuvostoliitto ja kolmantena Ranska.

Sydäntaudit vähenevät Karjalassa.

Pohjois-Karjalassa aloitettiin neljä vuotta sitten ns. Pohjois-Karjala-projekti, jossa yritettiin selvittää syitä, minkä tähden ihmiset Pohjois-Karjalassa sairastuvat niin usein sydän- ja verisuonitauteihin. Samalla on yritetty opettaa ihmisiä ennalta ehkäisemään sydäntautien syntyä. Erityisesti on kiinnitetty huomiota ihmisten ruokavalioon ja terveellisiin elämäntapoihin. Projektin aikana on vakavaan sydäntauteihin sairastuneiden määrä selvästi vähentynyt.

Sappikiviä on tähän saakka poistettu leikkaamalla. Suomessa, Englannissa ja Yhdysvalloissa on kokeiltu myös lääkehoitoa ja tulokset ovat olleet rohkaisevia.

Maatilahallituksen arvion mukaan

viljaa saadaan tänä vuonna 340 miljoonaa kiloa enemmän kuin viime vuonna. Leipäviljan kokonaissato on arvion mukaan 800 miljoonaa kiloa. Laadultaan leipävilja on huomattavasti heikompaa kuin viime vuonna. Perunasta arvioidaan saatavan hyvä sato. Se on myös laadultaan hyvää. Omenasato on tänä vuonna ollut erittäin hyvä.

Kirkkoneuvostot eri puolilla maata ovat käsitelleet naispappeusasiaa. Tällä hetkellä kaksi kolmasosaa kirkkoneuvostoista hyväksyisi naiset papeiksi.

Asia tulee taas esille syksyn kirkolliskokouksessa.

Koko Suomen kansan tuntema radio-selostaja Pekka Tiilikainen on kuollut 65 vuotiaana.

Tiilikainen ehti uransa aikan selostaa radiossa mm. kymmenet olympiakisat ja 22 Suomi-Ruotsi yleisurheilumaaottelua. Hän sai työssään lempinimen "sinivalkoinen ääni".

Viipuria korjataan ja rakennetaan turistikaupungiksi. Mm. Pyöreä Tor-

ni kunnostetaan ja avataan turisteille. Yli 30 vuoden tauon jälkeen myös suomalaiset laivamatkailijat pääsevät tutustumaan Viipuriin. Kuluvan syksyn aikana tehdään useita koematkoja. Varsinainen matkailuliikenne on suunniteltu alkavaksi ensi kesänä.

Suomen kallein tie - Jyväskylän-Vaajakosken tie on tarkoitus saada käyttöön ensi syksynä. Tie on kallein moottoritie, mitä Suomessa on koskaan rakennettu. Kilometrin hinnaksi tulee 15,4 miljoonaa markkaa. Tiessä on 6,7 kilometrin matkalla 19 siltaa.

KUNNALLISVAALIT

Lokakuun 17.-18. päivinä valitaan maamme kuntiin seuraavaksi neljäksi vuodeksi kunnallisvaltuustot.

Kunnallislakia on uudistettu niin, että myös 18 vuotiaat ovat voineet asettua ehdokkaiksi. Ääni-ikäraja on 18 vuotta.

Kuntalaisten valitsema kunnallisvaltuusto päättää monista tärkeistä asioista, jotka vaikuttavat meidän jokapäiväiseen elämäämme. Kunnallisvaltuusto valitsee kunnallishallituksen sekä erilaiset lautakunnat hoitamaan kunnan asioita. Kunnalla on hyvin paljon erilaisia tehtäviä. Sen täytyy järjestää esim. kuntalaisten terveydenhuolto, opetus, sosiaalipalvelut, vastata tur-

vallisuudesta jne.

Mistä kunta saa varoja? Suurimman osan tuloistaan kunta saa veroina. Jokainen veroa maksava kuntalainen maksaa kunnan veroäyryn mukaisen määrän pennejä veromarkkoistaan. Jos siis kunnan veroäyri on esim. 15, joutuu jokainen kuntalainen maksamaan veroa 15 penniä yhdestä verotettavasta markasta. Alhaisin veroäyri Suomessa v. 1975 oli 13.50 ja korkein 17.50.

Toinen tärkeä tulolähde kunnalle on valtionapu.

Kuntien menot ovat viime aikoina lisääntyneet niin, että monet kunnat kärsivät huomattavista taloudellisista vaikeuksista.

Miten kuntalainen voi vaikuttaa ko-

tikuntansa asioihin?

Tärkein keino kunnan asioihin vaikuttamiseksi on äänestämisen vaaleissa.

HALLITUS VAIHTUI

Pääministeri Martti Miettusen johtama enemmistöhallitus hajosi. Presidentti antoi myös uuden hallituksen muodostamisen Miettusen tehtäväksi. Uusi hallitus muodostettiin kolmen keskipuolueen - Keskustapuolueen, Ruotsalaisen kansanpuolueen (RKP) ja Liberaalisen kansanpuolueen (LKP) edustajista. Hallitus on ns. vähemmistöhallitus. Silällä on eduskunnassa 58 kansanedustajan tuki.

Uudet ministerit ovat:

Pääministeri: Martti Miettunen (kes)

Talous- ja kansliaministeri: Ahti Karjalainen (kes)

Ulkoministeri: Keijo Korhonen (kes)

Oikeusministeri: Kristian Gestrin (r)

Valtiovarainministeri: Esko Rekola (sit)

2. valtiovarainministeri: Jouko Loikkanen (kes)

Sisäministeri: Eino Uusitalo (kes)

Kauppaministeri: Arne Berner (lib)

Ulkomaankauppaministeri: Carl Göran Aminoff (r)

Opetusministeri: Marjatta Väänänen (kes)

Maatalousministeri: Johannes Viro-lainen (kes)

Työministeri: Paavo Väyrynen (kes)

Sosiaaliministeri: Irma Toivanen

(lib)

2. sosiaaliministeri: Orvokki Kangas (kes)

Liikenneministeri: Ragnar Granvik (r)

Puolustusministeri: Seppo Westerlund (r)

KELAN ELÄKKEET NOUSEVAT

Kansaneläkelaitoksen (=Kelan) maksamiin eläkkeisiin tulee lokakuun alusta vajaan 4 prosentin korotus. Kansaneläkkeen perusosa nousee 5 markkaa eli 146 markkaan. Korotuksen jälkeen sellainen kansaneläke,

johon kuuluu perusosa, tukiosa ja täysi tukilisä on I kuntaryhmässä yksinäiselle henkilölle 740 mk/kk, II kuntaryhmässä 705 mk/kk ja III kuntaryhmässä 669 mk/kk.

Vastaava eläke avioparille on I kuntaryhmässä 621 mk/kk, II:ssa 593 mk/kk ja II:ssa 565 mk/kk.

Myös Kelan maksamaan perhe-eläkkeeseen tulee korotus lokakuun alusta.

SYKSYN SÄILYKKEITÄ JA OMENAVIHJEITÄ

Jos saat omasta puutarhasta tuotteita, kannattaa harkita myös niiden säilyttämistä talven varalle ja valmistaa niistä esim. etikkasäilykeitä.

Punajuuria etikkaliemessä

2 kg punajuuria

liemi: 1/2 l etikkaa

2 1/2 dl vettä

1/2 kg sokeria

pala piparjuurta

Pese ja keitä punajuuret pehmeiksi miedossa suolalla maustetussa vedessä n. 25 min. Kuori punajuuret lämpimänä, jolloin kuori helposti irtoaa. Kuori ja viipaloi piparjuuri ja pane viipaleet yhdessä kuorittujen punajuurien kanssa pestyihin lasipurkkeihin. Kiehauta etikka vesi ja sokeri, kaada liemi kuumana punajuurille. Sulje tölkit heti.

Kurkkusalaatti

4 kg kurkkuja

1 kg sipulia

8 dl etikkaa

1 kg sokeria

1/2 dl suolaa

2 tl sinappijauhetta

2 nippua tilliä

Pese kurkut ja kuori sipulit. Raasta molemmat karkeaksi raasteeksi. Kiehauta etikka, sokeri, suola ja sinappijauhe. Kaada liemi kuumana raastetun kurkku-sipuliseoksen päälle. Säilytä salaatti viileässä komerossa tai kellarissa. Tarjoa salaattia liha- ja kalaruokien kanssa.

Omenoita kannattaa hyvänä satovuonna varastoida monin eri tavoin ja ennenkaikkea syödä raakana nyt kun ne ovat parhaimmillaan. Jotkut lajikkeet kestävät huolellisesti pömittuina viileissä säilytystiloissa joulun saakka. Osan omenoista voi valmistaa mehuksi, osan soseeksi. Sosesta varten omenat pestään ja lohkotaan. Sen jälkeen ne pehmennetään höyrykattilassa tai Mehumaijassa. Pehmenneet lohkot jauhetaan sosemyllyllä. Sose voidaan pakastaa sellaisenaan. Tavallisessa kellarissa säilytettäessä sose kiehautetaan ja lisätään säilöntäainetta ja sokeria.

Omena sopii hyvin piirakoihin ja paistoksiin.

Omenapiirakka

2 munaa
1 dl sokeria
100 g margariinia
2 rkl kermaa
1 dl vehnä jauhoja
1 dl grahamjauhoja
1 tl leivinjauhetta
3-4 omenaa, kanelia, sokeria

Vatkaa munat ja sokeri, lisää sulatettu margariini, kerma ja jauhot. Levitä taikina uunipannulle leivinpaperin päälle. Kuori omenat ja leikkaa lohkoiksi. Lado lohkot taikinan päälle, ripottele pinnalle kanelia. Paista 200°C lämmössä n. 1/2 t.

Piirakka

150 g margariinia
 1 dl sokeria
 1 muna
 1 1/2 dl vehnäjauhoja
 1 1/2 dl grahamjauhoja
 1 tl leivinjauhetta

täyte: omenviipaleita tai viinimar-
 joja

1 tölkki kermaviiliä
 1/2 dl sokeria
 1 muna
 1 tl kanelia

Vatkaa margariini ja sokeri, lisää muna sekä jauhot. Levitä taikina uunipannulle. Taikinan päälle omenaviipaleita tai marjoja. Sekoita kermaviili, sokeri, muna ja kaneli.

Kaada seos piirakan päälle. Paista 200^o:ssa n. 30 min.

Sirkka Saarinen

MUISTELMIA METSÄNARVIOMATKOILTA 1954-55

Olin Kajaani Oy:n palveluksessa nä-
 kevänä ollessani. Kesäaikana tapah-
 tuivat nuo metsän arvioinnit, kesä-
 heinä- ja elokuulla. Tuollaiseen
 arviosakkiin kuului neljä henkilöä.
 Metsäteknikko, joka merkkasi kir-
 jaan kaiken puuston laadun, vuosi-
 määrän vanhemmalle puustolle sekä
 myös nuoremalle taimistopuulle.
 Toinen mies oli kompassimies, joka
 kulki kompassisuunnan mukaan suoraa

viiltoa pitkin. Kolmas mies oli lo-
vamies. Hän käytti puista mittaa,
johon oli tuumat sekä sentit mer-
kitty. Tuolla lovamitalla mitat-
tiin puun paksuus rinnan korkeudel-
ta. Siihen voi laittaa 4 metrin pi-
tuisen hienon riuun, jonka avulla
mitattiin isoja tukkipuita 16 jalan
korkeudelta. 4. mies otettiin aina
tarvittaessa mukaan. Kiersimme Ka-
jaani Oy:n piirialueiden omilla
metsäpalstoilla. Hyrynsalmi, Risti-
järvi, Puolanka, Utajärvi ja Rova-
niemi, kaikissa näissä pitäjissä
arvioimme metsiä.

Menimme sille metsäpalstalle, joka
piti arvioida. Ensin mitattiin as-
keleella matka, josta väliviillot
alkoivat. Reunasta lähdimme kompas-

sisuunnalla menemään. Meillä oli
20 metrin mittanauha, jota etumies
vei. Jäljellä oleva piteli nauhan
jälkipäätä. Etumies pani merkin ja
jälkimies otti sen pois ja huusi:
"Merkki."

Sitten tulivat ne koealat. Ala oli
siinä 10 m kanttiinsa. Tuolta alal-
ta otettiin puiden kasvuajat ylös.
Meillä oli tuohon tarkoitukseen
tehtaan valmistama puukaira. Sillä
kairattiin puun sisään, josta näki
puun vuosikasvumäärän. Myös kuoren
paksuus tuli merkitä kirjaan milli-
lukumerkinnöillä. Tämä oli todella
arvokasta ja todellista työtä. Nuo
väliviillot olivat palstan suuruuden
mukaan jo kartalle merkittynä -
50, 70 ja 100 metrin levyisinä. Mi-

nusta oli todella hyvää ajankulua ja sai kiertää paljon Pohjois-Suomen alueilla, kaupungeissa, kaupaloissa ja kirkonkylissä. Yövyimme matkustajakodeissa, siellä missä nuo arvioitavat metsäpalstat olivat kauempana asutuskeskuksista, me pystytimme soputeltan metsän keskipaikoille. Se oli kevyt kannettava ja vuorotellen sitä aina kannoimme. Kun me kävelimme metsäpolkua noille palstoille tuli meitä vastaan poropaliskuntia ja erään suon reunalla oli hirvipari heinää syömässä metsän hiljaisuudessa. Nämä muistelmat kirjoitti

Leevi Haverinen

VIITTOMAKIELI KUNNIAAN

Kuurojen päivän johdosta annetussa julkilausumassa Kuurojen liitto korostaa, että viittomakieli pitäisi opettaa kuuroille lapselle jo aivan pienenä. Tällöin hänellä on paremmat mahdollisuudet saada hyvä yhteys muihin perheenjäseniin ja opettajiin.

Uusien tutkimusten mukaan vaikeasti kuulovammainen eli kuuro lapsi oppii parhaiten ympäristönsä kielen, jos hän saa käyttää myös käsiään - viittomakieltä. Viittomakielen käyttö ei vähennä puheen oppimista eikä kykyä lukea huulilta.

Maassamme on noin 8000 kuuroa. Kaikkien kuulovammaisten lukumäärä on noin 300 000.

HUMALTUNEET LENTOMATKUSTAJAT VAA- RANA LENTOTURVALLISUUDELLE

Ilmailuviranomaiset ovat huolissaan humalaisten lentomatkustajien aiheuttamista järjestyshäiriöistä. Humaltunut matkustaja voi aiheuttaa vaarallisia tilanteita lentokoneessa. Ilmailuviranomaisilla on kuitenkin monta parannuskeinoa tällaisia matkustajia varten. Pahimassa tapauksessa kapteeni tekee välilaskun ja häiriötä tuottanut matkustaja poistetaan koneesta. Tällöin häiriötä tuottanut matkustaja on velvollinen korvaamaan kaikki välilaskusta aiheutuneet kulut. Lisäksi hän voi joutua korvaamaan muille matkustajille myöhästymisestä aiheutuvia kustannuksia. Tällai-

nen lasku nousee helposti kymmeniin tuhansiin markkoihin.

Lentoyhtiöllä on myös oikeus kieltäytyä ottamasta koneeseen humalaisia matkustajaa. Tällöin esim. etelään lomalle lähdössä oleva turisti voi joutua viettämään lomansa kotimaassa, jos innostuu juhlimaan liikaa ennen matkalle lähtöään. Joskus lentoyhtiöt ovat myös joutuneet jättämään etelästä palaavia vieraan maan kamaralle.

Eniten humaltuneita on yleensä etelästä palaavissa koneissa. Usein matkustajat innostuvat koneessa avaamaan omia tuliaispullojaan. Se on kuitenkin ehdottomasti kiellettyä. Lentokoneen henkilökunnalla on oikeus ottaa pullot pois, jos joku

niitä ryhtyy koneessa availemaan.

MONTREALIN OLYMPIAKISAT

17.7.-1.8.1976 pidettiin olympiakisat Montrealissa, joka sijaitsee Kanadassa. Englannin kuningatar Elisabet avasi kisat. Juhlallisten avajaisseremonioiden jälkeen alkoi sitten taistelu mitaleista.

30 Afrikan maata jäi pois kilpailuista mielenosoituksena rotusortoa vastaan. Myös Taiwanin osallistumisesta käytiin pitkät neuvottelut.

Suomen kannalta kisat sujuivat hyvin. Pistetaulukossa Suomi oli 16 sijalla ja mitalitaulukossa Suomi oli 11. Suomi sai 4 kultamitalia

ja 2 hopeamitalia. Kultamitalit tulivat soudussa - Pertti Karppinen, painissa - Pertti Ukkola, 5000 metrin ja 10 000 metrin juoksussa - Lasse Viren. Hopeamitalin toivat Hannu Siitonen keihäänheitossa ja Antti Kalliomäki seiväshypyssä. Kisojen suurimpia sankareita oli Suomen Lasse Viren. Hän on voittanut 4 vuotta sitten Münchenissä jo 2 kultamitalia. Nyt Montrealissa hän sai taas 2 kultamitalia ja oli maratonjuoksussa 5.

Seuraavat olympiakisat pidetään 4 vuoden kuluttua Moskovassa.

HENKILÖKOHTAISTA

Kuulo-näkövammaisen poikamies haluaa kirjeenvaihtoon 20-35 vuotiaan

tytön kanssa. Vastaukset pyydän lähettämään osoitteella:

Oiva Maksimainen
Pengerkatu 11 A 30
00530 Helsinki 53

HYVÄT LUKIJAT

Muistakaapa, että te kaikki voitte lähettää kirjoituksianne julkaistavaksi tähän lehteen.

Monet ovat toivoneet, että järjestäisimme keväällä jonkun ulkomaanmatkan.

Jos haluat lähteä tällaiselle matkalle, kirjoita siitä Kaijalle. Ilmoita samalla, mihin paikkaan toivot matkan järjestettävän.

Kaija Salekari